

1e Predikatie over Psalm 68:19, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 19 mei 1955 (Hemelvaartsdag) te Den Haag

Gezongen: Psalm 47:1 en 2.

Gelezen: Efeze 4:1-16.

Gebod:

Doe ons, Heere, door Uw genade naderen tot U. Gij wilt dat we dit doen zullen. “Naakt tot God, en Hij zal tot u genaken”, dat is Uw Woord, Uw bevel, Uw belofte.

Ge hebt ons bewaard, geschonken niet alleen het leven, maar ook de gezondheid en de krachten, en vele, vele zegeningen. Leer ons dat eens opmerken, want het is U bekend hoe wij door het leven gaan. Eens vindt Gij Uw discipelen slapende, en zo zijn wij van nature in het leven. Ondanks al onze opgewektheid en levendigheid en drukte zijn we slapende mensen. We gaan slapende door het leven om in de eeuwigheid tot onze ontzetting wakker te worden, tenzij Gij in kracht des Geestes tot ons komt en zegt: “Ontwaak gij, die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten”.

Onze ellende is nameloos. Als wij er iets van zien, en zeggen hóé ellendig, dan hebben we er nog zo goed als niets van gezien. Maar, Heere, doet U er ons zoveel van zien, en doe ons onze ellende zó zien, dat we bemerken dat ze groot is, dat we er ons zelf niet van kunnen verlossen, dat ze een gevolg is van onze zonden, maar ook dat er geschreven staat dat Gij de ellendige in zijn ellende zult vrij maken. Wil ons dan ook leren wat vrijheid is. Vrijheid, zo zeggen we, is dit, is dat, en nog zo veel meer. En er is niemand die het weet. Er is geen mens die het kan zeggen, tenzij hij van God geleerd is en hem het hart en de Schriften geopend zijn. Zo leven wij in een waan en we sterven in een waan, als U het niet verhoedt.

Gij stondt alleen, Heere, alleen. En Gij kóndt ook alleen staan in deze wereld. Nu Gij alleen hebt kunnen staan, zijn er ook nog anderen. “Mijn eenzame”, zegt een van Uw kinderen, en toch kon hij leven, ja, hij bezat het waarachtige leven. Al dat samenkomen hier beneden is het niet. Om elkaar te kunnen benaderen en ons tegenover onze naaste te plaatsen als tegenover onze medemens, moeten we eerst met U in aanraking geweest zijn, en geleerd hebben te zeggen: “Uit Zijn volheid hebben wij ontvangen, ook genade voor genade”, zodat we allen hulpbehoevend zijn, al voelen we het niet en al zien we niet waarin we hulp nodig hebben. We zijn hulpbehoevende schepselen, en we kunnen alleen geholpen worden door U. O, ontdek ons, overtuig ons, overwin ons, en win ons in.

Geef ons een woord te spreken van Waarheid en van gezond verstand. Niet een woord waarvan we menen dat het het is, maar een woord dat het werkelijk is en leer ons zo ook luisteren.

Leid ons uit onze gevangenschap; leid ons uit onze gedachten, voorstellingen. O, Heere, het minste gezicht hierin zou ons vervullen met walging, met een gevoel van afkeer van onszelf. O, onze inzichten, onze voorstellingen! Doe ons zien dat ze alle voortkomen uit een begeerte, en dat deze begeerte zonde is. Dat was het voorrecht van de apostel en het is het voorrecht van al Uw kinderen, dat ze kunnen zeggen: “Ik had niet geweten de begeerlijkheid zonde te zijn, als de Wet niet zeide: Gij zult niet begeren.”

Wil ons dan zo gedenken, en van onszelf ons verlossen zoveel als dit mogelijk is aan deze zijde van het graf. Gedenk onze zieken, hen die graag hier hadden willen zijn. Misschien zijn er stervenden onder.

Gedenk ons volk, ach, gedenk het. Het jubelt, maar het weet niet waar het aan toe is, en dat weet een mens nooit. Nooit weet een volk waar het aan toe is. Erbarm U!

Er zijn vele mensen die zware lasten te dragen hebben en grote verantwoordelijkheid. Geef nog eens, al was het ook maar aan een enkele, in te zien dat Gij nodig zijt om op een U betamelijke wijze verantwoordelijkheid te kunnen dragen.

Treed in het gerichte met ons niet. Wees ons genadig.

Amen.

Gezongen: Psalm 47:3 en 4.

We zouden graag met u enige ogenblikken willen nadenken over het begin van Psalm 68, vers 19. Daar staat:

“Gij zijt opgevaren in de hoogte”.

Psalm 68 is een psalm, een lied van David. David was een koning, opvolger van Saul. Tot het koningschap was hij geroepen. Veel voorspoed had hij. Onder zijn regering is het rijk gekomen tot zijn toppunt. Behalve koning was David ook een bedelaar, een bedelaar aan de troon der genade. Deze zaken zijn te verenigen. Ja, men kan zelfs zeggen dat, hoe hoger iemand in de maatschappij, in dit leven geplaatst is, hij des te meer moest zijn een bedelaar bij God. Een koningskroon kan iets betekenen, maar wat David op zijn bedelen aan de troon der genade deelachtig werd, was groter dan de kroon die hij droeg, dan al het zichtbare en tastbare. Zo denkt ieder begenadigde erover. Als gij een begenadigd mens zijt, en de vloek die van nature op ons ligt, op jong en oud, van u weggenomen is, dan hebt u gezegd, en u herhaalt het in uw leven honderd, ja duizend malen: “Wien heb ik nevens U in den hemel, nevens U lust mij ook niets op de aarde” (Ps. 73:25). En dan is een mens gelukkig, niet eerder. Dan heeft bij vrede, blijdschap, moed, onder alle omstandigheden van het leven. Zijn geluk hangt dan niet meer af van zichtbare en tastbare dingen. Men kan hem heel wat ontnemen, maar zijn geluk kan men hem niet ontnemen. Onuitsprekelijk is wat hij deelachtig is

geworden, en hoe ouder hij wordt, des te meer gezicht krijgt hij in twee zaken. De eerste is: in zijn zonden. En de tweede: in zijn geluk. Naarmate iemand dieper inziet in zijn bestaan, dat van nature niet anders is dan zonde, stijgt zijn hoogachting voor wat God is en hem deed deelachtig worden. Stemt uw hart hiermee overeen?

“Een psalm, een lied van David”, staat er boven de 68e Psalm. Toen iemand die met name onder ons wel bekend is (hij leefde meer dan honderd jaren geleden onder ons) van God begenadigd was, heeft hij gezegd: “Nu heb ik lief gekregen: God, de psalmen en de oude schrijvers”. Ik denk dat er in de gehele wereld geen begenadigde is die het hier niet mee eens is. Wanneer eenmaal de Waarheid in haar luister ons is bekend geworden, dan zoeken we Waarheid. Te weten gekomen wat Waarheid is, Waarheid gelijk ze in Jezus Christus is, zoeken we Waarheid, niets anders meer. De leugen heeft op ons geen vat meer. Ze trekt ons niet meer. We verwachten van de leugen niets meer. God heeft lust in Waarheid en in het verborgene maakt Hij wijsheid bekend (Ps. 51:8). En het gaat een begenadigde ook om Waarheid, ook dan wanneer ze tot zijn veroordeling is.

“*Gij zijt opgevaren in de hoogte*”. Met grote blijdschap heeft de dichter zo gesproken. Hij zag in deze opvaring de triomf van God. Dat is het: de triomf van God. Hij zag de overwinning des Heeren. Wat kan hier worden opgemerkt? Dit: dat David geloofde. Weet u wat geloven is? Geloven is: rusten in God. En waar deze rust niet is, daar is het geloof niet. Dan kan een mens wel een mening hebben over het geloof en er veel over spreken, maar dat is toch niet aan te bevelen. Het gaat erom dat men rust, en de rust is alleen te vinden in God. Gij weet dat het een woord is van Augustinus, de grote kerkvader van omstreeks het jaar 400: “Ons hart is onrustig in ons, totdat het rust gevonden heeft in U, o God”. Dat is de waarheid: ons hart is onrustig in ons, totdat het rust gevonden heeft in God. Ga het maar na! Zoals David erover dacht, zo was het ook bij Johannes de apostel. Johannes had, wat het vlees betreft, nu niet zo’n aangenaam leven, want hij was verbannen. Hij bevond zich op het eiland Patmos, ver van zijn bekenden, ver van alles wat hem na lag. Wat zegt hij? “En ik zag, en zie, een wit paard, en Die daarop zat, had een boog; en Hem is een kroon gegeven, en Hij ging uit overwinnende, en opdat Hij overwon” (Openb. 6:2). Beiden, David en Johannes, geloofden, en wanneer iemand gelooft, dan gelooft hij in God. Men kan in God niet geloven zonder voor waarachtig te houden dat Zijn triomfen triomfen zijn voor de eeuwigheid. Is het dan niet goed? Is dat niet voldoende? Is dit niet uitnemend groot? Men zal het zelf niet winnen. Gode zij dank dat dat vervloekte, zondige, schuldige, verwerpelijke eigen het nooit zal winnen. De naaste zal het evenmin winnen, en wederom lof zij God dat er onder de kinderen der mensen, hoe hoog hij ook sta of hoe verstandig hij ook moge zijn, niemand is die de overhand zal hebben. Alles is bestemd om vernederd te worden. “De hoge ogen der mensen zullen vernederd worden, en de hoogheid der mannen zal nedergebogen worden” (Jes. 2:11). Alles is bestemd om vernederd te worden, en als u een begenadigd mens zijt, dan is dat uw

blijdschap, omdat u dan ook weet dat God bestemd is om verhoogd te worden.

O, wat zal dat een gezicht zijn voor de wereld: God op Zijn troon, ten jongste dage. Dan zal men zijn sieraden werpen voor de mollen en de vledermuizen (Jes. 2:20), daarop kunt u rekenen en de gehele wereld kan hierop rekenen. En er zal geroepen worden: Bergen, valt op ons; heuvelen, bedekt ons (Luk. 23:30). De vergissing zal dan gezien worden. Welke vergissing? De vergissing die Ezau gemaakt heeft. Ezau verkocht zijn geboorterecht voor een lekkernij. Dat doet ieder mens; ieder verkoopt het. Ieder mens heeft het er voor over, als hij maar een stuk van de wereld krijgt. Maar straks staat hij voor de Rechter van hemel en aarde, en dan zijn hem de ogen geopend. En hij zal het niet zeggen, maar als hij de tijd had om het te doen, dan zou hij zeggen: “Heb ik mijn zaligheid verkocht door me te laten ophouden door deze dingen, terwijl de zaligheid mij werd aangeboden?” O, die dag, die dag!

Gezongen: Psalm 72:1 en 2.

“Gij zijt opgevaren in de hoogte”. Dat we hier moeten denken aan de Heere Jezus blijkt uit Efeze 4, de verzen 8 tot 10. We hebben u deze verzen voorgelezen. Kende David dan de Heere Jezus? Ja, David kende de Heere Jezus. Maar de Heere Jezus was toen toch nog niet geboren, laat staan dat Hij in die dagen Zijn werk al zou verrichten op aarde? Nee, de Heere Jezus was nog niet geboren, maar ook gedurende de dagen van het Oude Testament openbaarde Zich de Heere. Adam en Eva kenden de Heere al, en zo kende David ook de Heere. Hij wist niet veel van de Heere. Niemand weet veel van Hem. Dat kunt u vinden in 1 Korinthe 13. Daar vindt u een uitspraak van Paulus (vs. 9-12). En dan is er nog een woord: “En zo iemand meent iets te weten, die heeft nog niets gekend, gelijk men behoort te kennen” (1 Kor. 8:2). David en alle Oudtestamentische gelovigen wisten dit, en ik weet niet of het u ook bekend is. Ze wisten dat ze buiten Christus voor eeuwig verloren waren. Toen ze dit te weten waren gekomen, hebben ze niet gerust, niet kunnen rusten, noch in het een, noch in het ander, in geen wereld en in geen godsdienst, voordat ze Christus gevonden hadden, en in Christus de grote weldaden van het Verbond der genade. Ze zijn wat gelukkig, die het er niet mee doen kunnen, noch met de wereld, noch met hun godsdienst!

De wereld stelt zich tussen God en de ziel; dat stemt u wel toe, want wie de wereld liefheeft, is een vijand van God. Maar dat doet de godsdienst ook. Hoe godsdienstiger de mens is, des te meer staat er tussen God en zijn ziel. Hebt u het verstaan? Want daar gaat het om! Als God tot een mens gekomen is en tot een mens komt, dan ligt hij verslagen, zonder dat er bij hem iets gevonden wordt om te dienen als grond van verwachting, en in deze verslagenheid is hem de gerechtigheid van Christus een grond en de barmhartigheid des Vaders een toevlucht.

“Gij zijt opgevaren in de hoogte”. David wist dat God Mens zou worden, en dat Hij in de menselijke natuur voor hem en voor anderen de Wet zou doen, de Wet der

tien geboden, en de straf die God, een heilig, rechtvaardig God, op de zonde gesteld heeft, zou dragen. David wist dat dat zou gebeuren. Och, als hij dat niet geweten had, dan zou hij ook geen hoop gehad hebben, want de grond van onze hoop (laten we het nog eens zeggen; het wordt zo vergeten en men gaat er zo tegenin in de prediking van deze tijd) is niet onze godsdienst, maar Christus, of de beloften Gods in Christus. “Gedenk aan ’t woord, gesproken tot Uw knecht; waarop Gij mij verwachting hebt gegeven” (Ps. 119:25 ber.). Dat is het, dat moet het zijn bij mij, nu en straks, wanneer ik mijn hoofd zal neerleggen, en het moet zo zijn bij u. Ook gij kunt geroepen worden, vroeger dan u zou denken, om het tijdelijke met het eeuwige te verwisselen.

Dat dit nu alles gebeurd is, vinden we in Galaten 4, vers 4 en 5: “Maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God Zijn Zoon uitgezonden, geworden uit een vrouw, geworden onder de wet, opdat Hij degenen die onder de wet waren, verlossen zou, en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden”.

Denkt u (ja, ik weet, dat u het denkt, maar ik moet het toch zó zeggen) dat één van de Oudtestamentische profeten of dichters gelogen heeft? Denkt u dat de Schrift een onbetrouwbaar boek is? Lieve mensen, ik zou het tegen de gehele wereld willen zeggen: kent u dan de wereld niet? De wereld is enkel bedrog, niets anders. Van nature liegt een mens de gehele dag door, ieder mens, en zoudt gij nu de mens, de wereld geloven in de plaats van God en Zijn Woord? Doe het toch niet, jongelui, doe het niet. Je komt bedrogen uit, zo zeker als God is. De Waarheid heeft alleen maar de schijn tegen; en de schijn die in de wereld gevonden wordt, heeft de Waarheid tegen, en wie de Waarheid tegen heeft, die gaat te gronde.

Christus had met Zijn werk de goedkeuring Gods en daarom heeft God Hem geholpen. Hij heeft Zijn engel gezonden op de opstandingsmorgen en heeft de deuren des hemels geopend, en Hij heeft tot Hem gezegd: “Daar is Uw plaats”, en toen is Jezus gaan zitten aan de rechterhand des Vaders, ons ten goede. Dit, dat Jezus Christus gezeten is aan de rechterhand des Vaders, dat is het enige goed dat begenadigd en onbegenadigd heeft. Als dit wordt weggenomen – dat zal eenmaal, ten jongsten dage, weggenomen zijn – dan is de wereld wat ze altijd geweest is: duivels, zonder enig goed, en zo zal ze, de wereld, die in het boze ligt, dan openbaar worden aan zichzelf en aan de heilige engelen en aan al wat leeft.

Wij kennen onszelf niet. In de dagen van Zijn omwandeling op aarde ging Jezus onbegrepen door het leven, en wanneer Hij sprak – en het was toch alles zo goed en zo schoon wat Hij zei – ontwaakte de tegenstand, en deze tegenstand werd hoe langer hoe groter. Hoe kwam dat? U moet de wereld haar tempel, haar kerken niet ontnemen, dat is doodzonde in het oog van de wereld. Laat er in deze tempels en kerken niets anders heersen dan verwarring, leugen en bedrog, de wereld wil haar tempels en kerken houden; dat is haar gebondenheid. Als u meent iets te moeten bezitten, omdat er zonder dat in de grond een gemis zou zijn, al zou dat een kerk of tempel moeten zijn, dan kent u het geluk nog niet. Dat was de oorzaak – nee, dat was niet de oorzaak, er

ligt nog een diepere oorzaak. Een mens, toehoorders, heeft enkele dingen nodig voor zijn bestaan in de wereld: een bepaalde positie, een huis, inkomsten, betrekkingen, enzovoort. U kunt eraan toevoegen: gezondheid en krachten. Al deze dingen heeft een mens nodig om te kunnen bestaan in de wereld. Nu zagen de leidslieden, de farizeeërs, de schriftgeleerden en de overpriesters, en al wat invloed had in die dagen, zich door de prediking van Christus bedreigd in hun bestaan. Nu één van tweeën: zij moesten naar hun mening omkomen of Christus moest omkomen. “Gij verstaat niets”, zei er een, “en gij overlegt niet dat het ons nut is, dat één Mens sterve voor het volk, en het gehele volk niet verloren ga” (Joh. 11:49 en 50). Dát is het! Het gaat om het behoud, maar dan vals gezien, en dan kan een mens wat doen! “Huid voor huid, en al wat iemand heeft, zal hij geven voor zijn leven” (Job 2:4). Dat was de oorzaak van de vijandschap, en dit is altijd de oorzaak van de vijandschap tegen Christus en tegen de Waarheid en tegen God en Zijn volk.

We moeten onderwezen worden, anders komt het nooit goed. Als hij niet onderwezen wordt, blijft de mens in de waan hangen. Zo leeft en sterft hij dan. Hij moet onderwezen worden door de Vader – “Een iegelijk dan, die het van den Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij” (Joh. 6:45) – door middel van de Wet en door middel van het Evangelie. Als de Vader een mens onderwijst door beide, de Wet en het Evangelie – niet door de Wet alleen, ook niet door het Evangelie alleen – zodat een mens kan zeggen: “Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd, en gedaan dat kwaad is in Uw ogen” (Ps. 51:6) – hoort u het wel: “Ik heb tegen *U* gezondigd” – dan verrijst voor hem het rijk der Waarheid, en dan ziet hij! Wat ziet hij dan veel! Ik zal het u niet alles noemen, maar het eerste wat hij ziet, is: ik heb geleefd in de schijn. Alles was schijn, al wat ik *getracht heb* aan te hangen, laten we het zó zeggen. Want God laat Zijn uitverkorenen niet toe om dit te blijven doen, of hen rust te doen vinden in wat ze aanhangen. Dat is alleen maar het deel van degenen die het met de algemene genade kunnen stellen. Dat is het eerste: schijn. Schijn wordt gezien in het licht van de Waarheid. En God wordt gezien. Hij wordt gezien in Zijn Zoon, in Gods volk. Ik stip het nu maar aan; breid het in uw overdenking uit, als u hiertoe in staat moogt worden gesteld. De Bijbel wordt gezien: een geopende Schrift. Het hart wordt gezien: een geopend hart. De wereld ook, en die komt er dan niet zo mooi van af in dit gezicht, want dan ziet men de wereld zoals God de wereld ziet: alles schijn! De wereld bestaat uit louter gebondenen, mensen gebonden aan het eigen, gebonden aan de naaste, gebonden aan de zonde, de eigengerechtigheid, gebonden aan de waan, gebonden aan de duivel zelf – zó ziet hij de wereld en hij ziet nog veel meer.

Wat zeggen u de dingen die we nu hebben mogen uitspreken? Wat zeggen ze u persoonlijk? Misschien zoudt ge moeten zeggen: “Niets, ze zeggen mij niets! Vóór ik aan de overkant van de straat ben, ben ik ze alle al vergeten.” Goed, u vergeet ze, maar bij God staan ze opgetekend, en Hij zal ze éénmaal u onder het oog brengen, en dan zult ge niet kunnen antwoorden. “Alle oog zal Hem zien, ook degenen die Hem

doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over Hem rouw bedrijven” (Openb. 1:7).

We lezen van de discipelen dat ze van de Olijfberg gingen naar de tempel, vol van blijdschap, God dankende en lovende. Weet u daar iets van: vol van blijdschap? Als u een kind een prul geeft, dan is dat kind blij. Denkt u dat u meer in de hand hebt dan een prul? Is uw dwaasheid niet even groot als die van een kind, dat u zich over wat u in de hand hebt, blij maakt? Het is misschien wel bestemd om voor eeuwig tegen u te getuigen, al wat u hier hebt gehad. We lezen van de apostel Paulus in Hebreeën 2, vers 9: “Wij zien Jezus met heerlijkheid en eer gekroond, Die een weinig minder dan de engelen geworden was, vanwege het lijden des doods, opdat Hij door de genade Gods voor allen den dood smaken zou”. “Wij zien” – wij; is u in dat “wij” begrepen? Wanneer hebt u kunnen zeggen, mogen zeggen: “Ik zie Jezus; ik aanschouw Hem aan des Vaders rechterhand”? Of hebt u nooit iets gezien? Dan hebt u ook nooit iets geloofd. Dan is u zonder geloof. Het geloof is een zien, en ook alweer een niet-zien, maar daar treden we nu niet in. Dat het een zien is, blijkt, want Jakob zegt: “Ik heb God gezien van aangezicht tot aangezicht, en mijn ziel is gered geweest” (Gen. 32:30). Dit gezicht, dit zien, heeft een grote invloed. Het heeft een scheppende kracht. Er wordt door middel van dit gezicht, het zien van God, iets geschapen, namelijk de nieuwe mens. “Wij allen, met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest” (2 Kor. 3:18). Dat is de uitwerking van het zien. Als u deze uitwerking nog niet hebt gehad, dan hebt u nog niet gezien, en als u nog niet gezien hebt, dan hebt u ook nog niet geloofd.

De aanschouwing Gods is het middel waardoor wij door God opnieuw geschapen worden, en dan spreken wij van wedergeboorte, van vernieuwing van de geest onzes gemoeds, van een levendmaking, van een opstanding uit de doden, enzovoort. Onderzoek u. Wanneer gij nu dit gezicht kent, dan staat u op een bepaalde manier in het leven, anders dan u vóór die tijd deed. Gij staat in het leven als een vrij mens. Gij zijt niet meer gebonden aan de vorst der duisternis. Hij moest zijn prooi nu wel loslaten; gij waart zijn prooi. Gij zijt niet meer gebonden aan de wereld. Gij werd uit de zonde, uit de eigengerechtigheid, uit het zichtbare en tastbare geleid, zoals Petrus volgens Handelingen 12 uitgeleid werd uit de gevangenis. Nu zijn er wel dingen die tot het zichtbare en tastbare behoren, tot het rijk der zonde en des duivels, die op u afkomen; en menigmaal is dit oorzaak dat ge zondigt, en het gebeurt ook wel dat ge verschrikkelijk zondigt, maar dit betekent niet dat ge onder de heerschappij van de zonde zijt of onder de heerschappij van de vorst der duisternis of onder de heerschappij van de wereld, van uw eigen ik. Gij zijt onder de heerschappij van Christus en dat betekent uw vrijheid. “Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn” (Joh. 8:36). Er is niets wat u nu nog ontnomen kan worden. Gij hebt niets; wat zou men u kunnen ontnemen? Gij hebt Christus, en “Christus is alles en in allen”

(Kol. 3:11). U hoeft ook niet te vrezen. “Die vreest, is niet volmaakt in de liefde”, zegt Johannes (1 Joh. 4:18). Gij hebt een eigen blik op de dingen. En u vraagt niet of een ander het hiermee eens is; daar staat ge heilig onverschillig tegenover. Als de Waarheid zulk een kracht niet voor u heeft, dan moet u toezien of wat u aanhangt, of wat u voelt, kent, de Waarheid wel is.

Ontmoet u iemand die ook uit de Geest Gods is en uit God spreekt, dan verblijdt u zich. Is het een tegenspreker, is het een vijand, in de grond van de zaak – dat zult u wel ondervinden of ondervonden hebben – staat u onbeweeglijk. U vindt het in Psalm 62 (vs. 1 ber.): “Ik zal geen grote wank’ling vrezen”; al is men ook een riet, door de wind ginds en weder bewogen – “geen grote wank’ling vrezen”. Ge hebt een levendige belangstelling in wat er gebeurt. En daarvoor mag en moet u ook een krant opslaan; anders weet u niet wat er gebeurt in de wereld. Gij hebt een levendige belangstelling voor wat er gebeurt, maar het is alsof u er niet in betrokken zijt en als-of niemand erin betrokken is. Het is u zó, dat u ziet en erkent dat God alleen erin betrokken is, God, Die gezegd heeft: “Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen” (Jes. 46:10), en nu kan de wereld dat niet alleen niet tegenhouden, maar de wereld is bestemd om de uitvoering van Gods raad te bevorderen. Ge hebt het gezongen uit de 47e Psalm: “Alles moet Hem eren”; alles moet Hem dienen. En zoudt u nu willen zeggen: “Dan kunnen wij er met gekruiste armen bij gaan zitten”? Ik weet wel, als u begenadigd zijt, dan spreekt u zo niet, maar aangenomen dat er eens iemand zich zó wilde uitdrukken, dan zeg ik: “Dat doet u niet, dat zult u nooit doen, want óf u is een begenadigde, en dan zult u rusten in Gods welbehagen (“berust in ’s HEE-REN welbehagen”, Ps. 43:5 ber.), en als u geen begenadigde zijt, dan zult u rust zoeken in dingen die u elk ogenblik kunnen begeven. Nee, we hebben geen vrees voor woorden als deze: “Dan zouden wij maar met gekruiste armen erbij moeten gaan zitten”. De Waarheid kent geen enkele vrees. Wél een mens in wie die Waarheid is! De Waarheid heeft de overwinning allang. Dat de Waarheid de overwinning heeft, zal voor de ganse wereld eenmaal aan het licht komen, en dat zal dan zijn tot verheuging van degenen die uit de Waarheid zijn, en tot een nameloos onheil voor allen die niet wilden dat Christus over hen Koning zou zijn.

Gebruik uw tijd. Breng uw tijd niet geheel door met uw werk. Uw werk moet u doen, consciëntieus. U moet eerlijk daarin zijn: niet omgaan met draaierijen en ieder het zijne geven. Maar als u dan uw werk gedaan hebt, breng dan uw tijd niet door met onnutte dingen. De tijd is zo kort en we zijn zo spoedig aan het eind van ons leven. Als wij dan wat ouder geworden zijn, of, zoals ik, zeer oud, en men denkt terug aan zijn leven, dan kan ik u niet zeggen welk een diepe schaamte er is, schaamte over allerlei dingen, ook over het verkeerde gebruik van de tijd, diepe schaamte! En zo nadert men de belijdenis van de echte vrome: “Bij U, o Heere, is de gerechtigheid” – en ach, anders zouden we moeten omkomen – “maar bij ons de beschaamdheid der aangezichten” (Dan. 9:7). Hierom zeg ik: gebruik uw tijd, en gebruik wat u ten dien-

ste gegeven is om de Waarheid te leren kennen: het gebed, de Bijbel en een of ander goed middel. Als u zoudt willen zeggen: “Ja, maar ik kan niet bidden, of ik kan geen recht onderzoek instellen teneinde de Waarheid te mogen verkrijgen”, weet u wat ik dan voor antwoord heb op uw tegenwerping? Daar heb ik dit op te zeggen: ja, dat is ook zo, u kunt het niet; dat is omdat u onder het oordeel van God ligt, daar komt het van; en zolang u onder het oordeel van God ligt, kunt gij geen recht onderzoek instellen naar de Waarheid, en nu moet u niet meer zeggen: “Ik kan niet”, maar u moet het oordeel dat op u ligt, omhelzen, het oordeel dat de oorzaak van uw niet-kunnen en niet-willen is. En dan zult u wél kunnen en wel willen ook!”

Amen.

Gebed:

Leid ons in de Waarheid. “Uw Woord is de Waarheid”, dat was en is het gebed van Uw Kerk. Zij weet het wel dat bij haar de leugen gevonden wordt, en dat ze de leugen liefheeft van nature, en zij weet het ook wel dat U alleen dat anders kunt maken door te leiden in de Waarheid, door de Waarheid te doen zien in haar schoonheid, onmisbaarheid, gedurig meer, gedurig beter. En daarom vinden we ook in de Psalmen en in de Bijbel in het algemeen zo dikwijls het gebed terug: “HEER’, ai, maak mij Uwe wegen door Uw Woord en Geest bekend”. Maria zat in de dagen van Uw omwandeling op aarde aan Uw voeten. De discipelen baden U: “Leer ons bidden”. Ach, geef dat deze behoefte bij ons ook moge gevonden worden. Gij zijt de vervulling ervan. Het moet komen van U. Als het van U gekomen is, dan zien wij dat het komen moet van U, en we vragen: “Ontdek mijn ogen, opdat ik aanschouwe de wonderen van Uw wet”.

Heere, dat we U danken mochten voor hetgeen nog is gezegd kunnen worden. Ge hebt het gehoord. Wil genadig het zondige ervan vergeven, en wil het ook gebruiken voor jong en oud. Er is niemand onder ons die het niet nodig heeft. Alleen Waarheid maakt vrij, leugen is gebondenheid. Doe ons dan alles nog eens overdenken.

En bewaar ons straks op de weg. Wil ons beveiligen. Onder ons zijn er ook die rouw bedrijven moesten. Gedenk ze, en geef hen te zien dat het gemis van een vader kan vervuld worden door U. Laat dit gezicht een gezegende uitwerking op hen hebben.

Wil dan Uw Kerk gedenken over de ganse aarde. Of het er nu twee zijn of een miljoen, het is alles Uw werk, het is alles Uw eigendom, het ligt alles onder Uw beloften. Maar wil Uw Kerk helpen, uitbreiden, bijstaan, behoefte geven aan het onderricht dat van U komt. “En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begere, Die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt”.

Amen.

Gezongen: Psalm 143:8, 9 en 10.

2e Predikatie over Psalm 68:19, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 22 mei 1955 te Den Haag

Gezongen: Psalm 24:1, 2 en 3.

Gelezen: De Wet des Heeren; Lukas 24:13-53.

Gebed:

Doe Gij ons aandacht hebben, Heere, voor deze dingen. Ze zijn het leven, woorden des levens! Zo konden de discipelen U antwoorden: “Heere, tot Wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens.” We zijn in onszelf en van onszelf bedrogen mensen. We hebben ons laten bedriegen, we zijn van het rechte spoor afgegaan, en nu liggen we in de zonde. In het zichtbare en tastbare zijn we verwikkeld, en we zijn niet in staat, zelfs niet gewillig, om onszelf te bevrijden.

Ge hebt ons bewaard, gezegend en beweldadigd in de week die achter ons ligt. Ge hadt in het gericht kunnen treden. Niemand die leeft, zou voor Uw aangezicht rechtvaardig gebleken zijn, tenzij hij gevonden werd in Hem Die gestorven is om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking.

Nu zijn we nog weer hier, en we staan wel voor een schone, maar ook voor een gewichtige taak. De apostel Paulus, van U geleerd en bekeerd, heeft eens geschreven: “En wie is tot deze dingen bekwaam?” Hij heeft een getuigenis afgelegd van zichzelf: “Niet dat wij van onszelf bekwaam zijn iets te denken als uit onszelf; maar onze bekwaamheid is uit God”. Dat moeten we nu geleerd hebben en we moeten het telkens leren, maar daar gaat radeloosheid aan vooraf. Radeloosheid gaat eraan vooraf, opdat we het rechte gebruik zullen maken van U, Wiens naam Raad is.

Laat ons dan zo niet daarhenen gaan, en leven alsof ons alles “voor het wegblazen” was. Treed in het gericht niet met ons. Onze zonden zijn ontelbaar en onze dwaasheid is niet te beseffen, maar laat door ons dan ook gezegd kunnen worden: “De grootte van de genade is ook niet te noemen”.

Denk aan onze zieken. Er is er een die wel niet beter zal worden. Ontferm U over hem, en doe hem in U zich verheugen, dat het einde nu in zicht is. Wil nog menigeeen in het hart grijpen. Ziekte, ellende, verdriet en moeite zijn alle, naast Uw Getuigenis, middelen om ons te brengen tot het waarachtige, tot wat geluk kan, mag en moet genoemd worden. Het is immers niets anders dan de kennis van U en het vertrouwen op U! Wil dat werken in onze harten en in de harten van beproefden, zieken en verpleegden, opdat men het weten moge door de ligging in het hart, en het weten moge door de werking Uws Heiligen Geestes.

Amen.

Gezongen: Psalm 68:9.

Gij weet dat we op de Hemelvaartsdag iets hebben mogen zeggen over het begin van het 19e vers van Psalm 68, over de woorden: “Gij zijt opgevaren in de hoogte”. Op deze woorden volgt:

“Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd”.

Hierover zou ik graag gedurende enige ogenblikken met u willen nadenken.

“Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd”. Met deze woorden werpt de dichter, koning David, de ganze wereld in het stof en predikt haar Jezus Christus. David was dus een man die door de genade Gods de werkelijkheid verstond. Dit is de werkelijkheid: we liggen midden in de dood (woorden uit het formulier van het Heilig Avondmaal) en het is door het geloof in Christus dat we uit deze toestand gered zijn, verlost voor eeuwig.

“Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd”. Toen God ons had geschapen, was er geen gevangenis. Wij waren rechtvaardig en heilig. Wij bewogen ons vrij. Vrijheid in alle dingen was ons deel, uitgenomen dan het nemen van de vrucht van de boom der kennis des goeds en des kwaads. We hadden toegang tot God en zagen de schepping als een werk des Heeren. Met de schepping en met al wat ze ons verschaftte door de goedheid Gods, eindigden we in Hem Die de oorsprong was: in God. Tegenover onze naaste stonden we gemakkelijk. We waren vervuld van God en niets was er in de weg. We genoten blijdschap en vrede. Dit is echter niet zo gebleven. Onder de invloed van de vorst der duisternis hebben we deze plaats verlaten, zonder hiertoe gedwongen te zijn geweest. We hebben het opgegeven voor iets dat, zo we meenden, toch nog groter waarde had. We gehoorzaamden de duivel, die het op onze ondergang had toegelegd, hetgeen nóg zo is. We overtraden de Wet, het gebod Gods, lieten God los, en toen waren we in de gevangenis. Wat is deze gevangenis?

De wereld – de mens dus – meent dat men vrij is, liever gezegd: vrij kan zijn. De gevangenis waarvan hier gesproken wordt, is: het zijn onder de macht van de duivel. Hard gezegd? Ik kan het niet zachter zeggen, want het is de waarheid. De duivel houdt ons gevangen en het is rechtvaardig dat hij ons gevangen houdt. Dat kunt u lezen, als u het nog niet ondervonden hebt. Dat hij ons gevangen houdt, blijkt uit woorden als deze: “Want de overste dezer wereld komt, en heeft aan Mij niets” (Joh. 14:30); het zijn de woorden des Heeren. En de apostel Paulus spreekt van “de god dezer eeuw” (2 Kor. 4:4). De apostel Paulus wist wie hij was en hij kende zijn toestand. In Jesaja 49, het 24e vers, wordt de duivel genoemd een “rechtvaardige”. Hij houdt ons gevangen, en of we nu al schudden en rammelen met onze ketenen, de duivel houdt ons gevangen.

De zonde houdt ons ook gevangen. Ik heb u kortgeleden gezegd wat de zonde is. In Adam gezondigd hebbende, zondigen wij, en we doen nooit iets anders dan zondigen, van de morgen tot de avond en van de avond tot de morgen, zodat we alle redenen

hebben, om de ogen neer te slaan voor God en voor elkander, zij het ook dat, zo wij geloven, wij tegelijkertijd reden hebben om de ogen omhoog te heffen tot God in de hemel. Onze zonden zijn niet te tellen. Naarmate een mens zichzelf leert kennen, wordt hij radeloos bij zichzelf, en er zou geen andere uitkomst zijn dan de wanhoop of het zich werpen in de wereld, de zonde, om althans gedurende enige tijd wat verpozings- en genietingsplezier te hebben, als er geen mogelijkheid was om als een radeloze zich onder de hoede en in de hand van Christus te stellen.

De zonde is tegen God, tegen onszelf, tegen onze naaste. Ach, zelfs een oppervlakkige overdenking maakt ons diep beschaamd, verlegen. Maar de overdenking moet niet oppervlakkig zijn, want is dit het geval, dan blijft een mens in zichzelf en hij moet zó overtuigd zijn van zijn zonden, dat hij niet kán blijven in zichzelf en dat hij uitgaat uit zichzelf tot Jezus Christus. Of we nu ook al strijden tegen de zonde, het helpt alles niets! Als we menen dat er een zonde overwonnen is: óf ze komt terug in haar kracht, óf er komen vele andere voor in de plaats. Daar is geen doen aan! De zonde houdt ons gevangen.

De wereld heeft zeker ook geen gunstige invloed op ons. Wat is de wereld? De wereld bestaat uit een geweldige menigte van goddeloze mensen, van huichelaars, van spotters, van mensen die naar God noch Zijn gebod vragen. Ofschoon de wereld zo is, erkennen wij haar, wij eerbiedigen haar, wij letten op haar, wij zoeken haar, wij volgen haar. Wat zij doet, doen wij ook. We vrezen haar; vandaar de onoprechtheid, de kruiperigheid somtijds, het liegen en bedriegen. Wij hebben haar lief, hoe slecht de wereld ook is. We zijn zélf wereld.

En wij? Het eigen ik? Het eigen ik is arglistig, meer dan enig ding. En toch vertrouwen we op dat eigen ik. Het eigen ik is: verstand, wil, gevoel, oordeel, inzicht. We vertrouwen op het eigen, hoe slecht en hoe verraderlijk, hoe afschuwelijk het ook moge zijn. We trachten onszelf te handhaven. Om het kort te zeggen: dat eigen ik tracht zichzelf te handhaven ten koste van de ere Gods, ten koste van de genadige werking des Heiligen Geestes, ten koste van het werk en de Persoon van Jezus Christus. Het tracht zich te handhaven tegenover de naaste en tegenover zichzelf. Dat ben ik, dat is u! Dat is iedereen, tenzij hij wedergeboren is, ofschoon het hem dan ook nog aanhangt. Want de wedergeborene zondigt niet: "Wij weten dat een iegelijk die uit God geboren is, niet zondigt" (1 Joh. 5:18); het hangt hem echter geducht aan.

De dood houdt ons gevangen. Er staat dat het de mensen gezet is eenmaal te sterven (Hebr. 9:27). Gezet, door wie? Ach, als de ene mens het de andere gezet had..., maar God heeft het ons gezet! Hij heeft gezet dat we eenmaal zullen sterven, vroeg of laat, hieraan of daaraan. Het is ons gezet te sterven. Wanneer, dat weten we niet. We hopen maar dat het nog niet nabij mag zijn, nietwaar? We stellen de dag des doods uit, is het zo niet? Maar het is ons gezet te sterven. In deze strijd is geen geweer. Eén van tweeën: we geven ons, zoals de Heere Jezus Christus Zich gaf: "In Uw handen beveel Ik Mijn Geest", óf de dood velt ons neer. Er is tweërlei sterven: een gedwongen en

een vrijwillig sterven. Het sterven van Christus was vrijwillig. De begenadigden sterven in de Heere, ook vrijwillig.

De hel houdt ons gevangen. De mensen houden met de hel geen rekening. Men zegt dat er geen hel is. Men vraagt: “Zou er wel een hel zijn? Zouden we tenslotte niet allen behouden worden door de barmhartigheid en de liefde Gods?” Waarom spreken wij zo? Omdat we onze lusten hebben, onze begeerten, onze verlangens. Zoals ik al bij een ander punt gezegd heb: we willen de wereld. Maar de rijke man deed zijn ogen open in de hel (Luk. 16:23).

Gezongen: Psalm 81:1-5.

“Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd”. Wat betekent dit? Het zegt ons dat Christus, God en Mens in één Persoon, van de Vader gezonden, door Zijn lijden en sterven, door het vervullen dus van Zijn opdracht, de opdracht des Vaders, de gevangenis: de duivel, de zonde, de wereld, het eigen ik, de dood en de hel, gevangen genomen heeft. Als iemand gevangen genomen is, dan heeft hij geen macht meer, dan is hij gebonden. Heeft Christus al deze krachten gevangen genomen, dan heeft Hij ze beroofd van wat ze bezaten. Dat is de betekenis van deze woorden.

Nu is er een aanbidding. Deze aanbidding is de Evangelieprediking. In de Evangelieprediking wordt de Wet ook wel geleerd, maar het gaat om het Evangelie. De Wet, als een Verbond der werken althans, wordt geleerd opdat er mensen zouden zijn die, radeloos bij zichzelf, de toevlucht zouden nemen tot de Persoon en tot het werk van de Heere Jezus Christus. De aanbidding geschiedt door de prediking, als ze goed is. Door de prediking wordt Christus voorgesteld aan de mensen. Er wordt gezegd Wie Hij is en wat Hij gedaan heeft. Maar hiermee houdt het niet op. Door de prediking wordt Christus niet alleen voorgesteld, maar ook aangeboden. Weet u wat dat is, wat dat voor u betekent? Het wil zeggen dat u Christus in de hand gelegd is, dat Hij aan uw voeten ligt en dat Hij u smeekt door de prediking: “Laat u met God verzoenen”. Dat kunt u vinden in Romeinen 10: “Nabij u is het Woord, in uw mond en in uw hart. Dit is het Woord des geloofs, hetwelk wij prediken, namelijk: indien gij met uw mond zult belijden den Heere Jezus, en met uw hart geloven dat Hem God uit de doden opgewekt heeft, zo zult gij zalig worden.”

Zolang een mens niet in staat gesteld wordt met zijn hart te geloven (met ons verstand en oordeel verstaan we niets), zolang de persoonlijkheid van de mens het niet doet, heeft hij geen idee van bekering, geen idee van terechtgebracht te worden, geen idee van God en Christus. Hij heeft nergens enig idee van; hij weet het niet. Hoewel Christus aangeboden wordt met al wat Hij gedaan en verworven heeft, gaat de mens toch liever een andere kant op. Let maar op uzelf, let maar op de mensen die u kent. Men gaat liever een andere kant op. Waarom? Om de wereld te kunnen behouden! Er zijn vrienden, kennissen, dominees en kerken voor nodig om de wereld te kunnen behouden.

Maar als nu een mens door de onwederstandelijke werking des Heiligen Geestes de aanbidding aanneemt, is hij, in het moment waarin hij dit doet, uit de gevangenis. De duivel houdt hem niet meer gevangen. Hij heeft de duivel uitgeworpen door het geloof. En zó is het met de zonde: hij heeft ermee gebroken. Tot op dit ogenblik leefde hij in de zonde. Ieder die buiten Christus is, leeft in de zonde, is niets anders dan een zondaar, een overtreder. Al wat hier tegenin gaat, dat is eigen maaksel, eigenge-maakte godsdienst, die in stand wordt gehouden door het slechte hart en door de val-se prediking – eigen maaksel, huichelarij. Hij is uit de gevangenschap van de wereld (ge voelt wel dat we ieder punt uitvoerig zouden kunnen toelichten), uit de wereld, uit het eigen, zodat een mens die gelooft, zegt, voelt, erkent, belijdt: “Ik ben ik niet meer”. Hij is uitgeleid uit zichzelf, verlost van de dood, verlost uit de hel, waarin hij lag. Hij is geworden wat hij in het Paradijs geweest is: rechtvaardig, heilig, vrij. Uit deze drie zaken bestaat het beeld Gods, en het beeld Gods is nu aanvankelijk in hem hersteld. Ik hoop dat u het met uw hart kunt volgen. Als u het met uw verstand en oor-deel tegen meent te moeten spreken, dan zeg ik: zie toe wat u doet! Volhardt u in dit tegenspreken, dan zult u er niet goed van af komen.

Wanneer nu een mens zijn vrijheid mag beleefd hebben, zijn uitleiding uit de gevangenis, gezien heeft dat Christus de gevangenis gevankelijk gevoerd heeft, en geloofd heeft dat Christus dat voor hém gedaan heeft, dat de Christus Die dit gedaan heeft, hem is aangeboden, en dat hij Hem aangenomen heeft, wat dan? Dan moet hij de duivel, de zonde en de wereld, de hel en de dood, de Wet als een Verbond der wer-ken, zien als vijanden, niet als vrienden. Als vijand moet hij zien al wat Christus niet is. Deze vijanden zullen hem echter niet met rust laten, laten hem niet met rust. Wat moet hij nu doen? Wat heeft hij gedaan, toen God hem het heil schonk? Toen heeft hij niets gedaan, niets! En dát blijft: hij moet niets doen! Al wat hij aanvangt, is nog uit het oude, waarvan hij niet geheel verlost is. In de grond is hij er wel van verlost. Hij moet niets doen. “Niets doen?”, zegt u. Nóg een vraag: Toen hij begenadigd werd, heeft hij niets gedaan; hij was erbij, maar hij heeft het niet gedaan; God heeft het gedaan. Wat deed de hogepriester van wie geschreven staat in Zacharia 3? Als u de inhoud van dit hoofdstuk niet kent, lees het dan thuis. Jozua, de hogepriester, die daar stond met vuile klederen, en beschuldigd werd door de vorst der duisternis, heeft gezien op Jezus. En als iemand begenadigd wordt, doet hij niets. Alleen, hij ziet op Jezus, hij ziet op God. En wanneer u nu vraagt: “Als nu een mens begenadigd is, en de duivel en de zonde, enzovoort, komen op hem af, wat moet hij dan doen?” dan is ons antwoord: niets, alleen maar op Jezus zien. Doet hij dit niet, dan zal hij komen van kwaad tot erger, want al wat hij anders zou doen dan op Jezus te zien, dat zou zijn om zichzelf toch nog te handhaven, en te worden de mens die nu gerechtvaardigd is, maar zich toelegt op de heiligmaking! En ik heb u in het begin gezegd dat, wanneer David hier zingt: “*Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd*”, hij de gehele wereld neerwerpt, alle mensen neerwerpt, en Christus predikt, “Die ons geworden is wijsheid

van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing” (1 Kor. 1:30).

Mijn hoorders moeten, evenals alle mensen, leren acht te geven op zichzelf. We moeten allen verlost worden van onze eigen leer en van de leer van onze naaste. We moeten onze leer uit God krijgen. We ontvangen de leer, de ware leer, in het ogenblik waarin God en wij alleen zijn. Wanneer wij met God alleen zijn en Hij met ons, en wij de ware leer ontvangen, dan zien we dat onze leer vals is. En dit is het middel en de weg om de geesten te beproeven of ze uit God zijn, dan wel of ze uit zichzelf spreken. Gij moet op uzelf leren acht geven, uzelf leren kennen, maar u kunt uzelf niet leren kennen of u moet God leren kennen. Gij zijt, voor zover ge niet uitgeleid zijt, in de gevangenis. En nu moet u niet trachten uit te breken. U moet althans leren dat u dit niet moet doen. U moet uit de gevangenis verlost worden. Een uitbreker heeft doorgaans niet veel succes, en het gebeurt menigmaal dat wanneer hij dit wel gehad heeft, hij eigener beweging terugkomt om zich aan te geven. In het geestelijke moet men helemaal niet proberen uit te breken, maar men moet dat leren. We moeten in de gevangenis blijven totdat de deur geopend wordt, zoals dit geschied is bij Petrus (Hand. 12). En dan gaat het vanzelf, en het gaat dan zelfs zó dat we het niet begrijpen, dat we, Gode de eer gevende, het niet begrijpen.

Amen.

Gebed:

Heere, leer het ons. Leer ons ons te stellen in Uw hand. We hebben, nadat wij zoveel droeve dingen gezegd hadden, laten zingen een lied van blijdschap, van verlossing, van bevrijding, van verwondering.

Zo, Heere, volgt op de diepste ellende de verlossing. In de plaats waar gezegd was: “Gij zijt Mijn volk niet”, aldaar zal gezegd worden: “Ammi, gij zijt Mijn volk”. Uw heil knoopt zich niet aan het onze. De zaligheid komt van U en wij hebben er geen hand in gehad. Wij zullen er ook nooit een hand in krijgen. Daarom mag er gezongen worden: “Uit vrije goedheid waart Gij haar een vriendelijk Beschermmer, en hebt ellendigen dat land bereid door Uw sterke hand, O Israëls Ontfermer”.

Nu blijft er veel moeilijkheid over. Hierom hebt U in de dagen Uwer omwandeling op aarde gezegd: “Strijdt om in te gaan, want velen zullen zoeken in te gaan en niet kunnen – strijdt om in te gaan”.

Het is gedurig bij Uw volk: “Ik weet het niet, ik weet het niet. Hoe is het?”, en het komt ook nog wel eens voor dat de vraag wordt gedaan: “Zou ik me misschien vergist hebben, al zou het dan niet zijn in de zaken die de grond betreffen, dan wellicht toch in andere dingen, die van zo groot belang niet zijn?” Heere, laat dan niet toe dat men tracht zichzelf te helpen, ook niet door de hulp van de naaste in te roepen. Laat men, laat ons dan doen zoals Hizkia gedaan heeft, en zoals Gij wilt dat we doen zullen. Laat ons bedenken dat er een barmhartige Hogepriester is gezeten in de hemel, een Leraar uit duizend, een Koning der koningen, een Heere der heren, een Hoge-

priester Die medelijden kan hebben met onze zwakheden, Die Zelf in alle dingen is verzocht geweest, doch zonder zonde.

Amen.

Gezongen: Psalm 24:4 en 5.

3e Predikatie over Psalm 68:19, uitgesproken door ds. J.P. Paauwe op 30 mei 1955 (2e Pinksterdag) te Den Haag

Gezongen: Psalm 87.

Gelezen: Handelingen 2:1-13.

Gebod:

Doe ons door Uw genade, Heere, naderen tot U, tot U bij Wie de fontein des levens is, in Wiens licht wij het licht aanschouwen. Gij wilt dat wij Uw Naam aanroepen zullen. En voor ons is dit volstrekt noodzakelijk, want in onszelf zijn we ledig, ledig van het goede, ledig van het Uwe, vol van de wereld, van de zonde, van de eigengerechtigheid en vol verbeelding. We zijn waardeloos geworden, waardeloos voor U, waardeloos voor onze naaste, waardeloos voor onszelf. Er is geen inzicht en geen wederkeren, maar schuld met schuld vermeederen, roepen en zeggen: “Wijk van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust”.

Dat we onszelf mochten leren kennen en dat we ook U mochten leren kennen! Dat we mochten leren bij aanvang en bij voortgang onszelf te verloochenen, en de wereld, waarnaar ons hart van nature zo uitgaat en waaraan we van nature met onlosmakelijke banden verbonden zijn, te verzaken! Hoe erg zou het zijn, wanneer wij dit niet geleerd hadden vóór ons verschijnen voor U. Dan zouden we ons ganse leven door ons gevoed hebben met as en tot U gezegd hebben: “Wijk van mij, want aan de kennis Uwer wegen heb ik geen lust”. Het kan anders! Gaven zijn uitgestort, bemoeienissen worden gemaakt, waarschuwingen worden gehoord. Leer ons acht geven. Doe ons wedergekeerd zijn tot U; doe ons wederkeren tot U.

Voortreffelijke dingen hebben we gelezen, gezongen. Hoe schoon! Er wordt gesproken van de stad Sion en van degenen die daarin geboren zijn en van Uw werk met hen en wat het einde zal zijn: lofzingen en eeuwig juichen. Ach, dat we door déze dingen mogen getrokken worden en niet door de wereld! De vorst der duisternis heeft een triomfdag vandaag, zoals het op iedere feestdag is. Erbarm U over een arm volk, over een arme mensheid, erbarm U over ons. “Trek ons, wij zullen U nalopen; bekeer ons en we zullen bekeerd zijn”.

Gedenk onze zieken, hen die ernstig, zeer ernstig ziek zijn. Leer hen door Uw genade zien op U, het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegneemt. Er zijn er ook

die in rouw werden gebracht. Gedenk hen, versterk hen, en schenk hun genade om de roepstem ter harte te nemen, en lafenis, verkwikking en versterking te zoeken bij U, door Wie deze dingen ruim worden aangeboden.

Gedenk ons volk, de regering, de koninklijke familie. Ach, gedenk de mensheid.
Amen.

Gezongen: Psalm 45:1 en 2.

We vragen nog weer uw aandacht voor het 19e vers van Psalm 68:

“Gij zijt opgevaren in de hoogte, Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd, Gij hebt gaven genomen om uit te delen onder de mensen; ja, ook de wederhorigen, om bij U te wonen, o HEERE God!”

Op de Hemelvaartsdag hebben we gesproken over de woorden die we in het begin vinden: “Gij zijt opgevaren in de hoogte”. Vóór acht dagen stonden we stil bij de woorden: “Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd”. Vanmorgen willen we enige aandacht zoeken te wijden aan wat volgt: *“Gij hebt gaven genomen”*.

De mens is een schepsel Gods. Hij is dus afhankelijk. Wat hij heeft, dat heeft hij ontvangen, wat het dan ook moge zijn, ontvangen van zijn Schepper.

De Heere geeft in Zijn algemene goedheid vele gaven, in het rijk der natuur en in de mensenwereld. Bomen, planten en vogels; de bloemen groeien zomaar bij de weg. We zijn geneigd om te zeggen: “Die waren niet nodig”. God geeft ze, en ze dienen tot versiering. In de mensenwereld: Jubal was de vader dergenen die in staat waren om muziekinstrumenten te maken. Bezaleël en Aholiab waren bekwaam om de tabernakel te bouwen. Koning Saul bezat de gave om krijg te voeren.

Er zijn gaven die met de zaligheid niets te maken hebben. Zo is het met wat ik u noemde. Er zijn gaven die met de zaligheid schijnen te maken te hebben. Maar er zijn ook gaven die in onmiddellijk en onlosmakelijk verband staan met de eeuwige behoudenis van de mens.

Er staat in Psalm 68, het negentiende vers: “om bij U te wonen”. Het ligt dus voor de hand dat we hier denken aan de gaven die met de zaligheid in verband staan. Van deze willen we er u enige noemen.

De roeping is de eerste gave. De roeping is het middel waardoor God de overtuigde, ontdekte, ontblote zondaar tot Zich roept. Er staat dat de Heere Jezus Zijn schapen roept bij name (Joh. 10:3), en de apostel Paulus schrijft in 1 Korinthe 1, vers 9, dat God ons geroepen heeft. “God is getrouw”, zo staat het er, “door Welken gij geroepen zijt tot de gemeenschap van Zijn Zoon Jezus Christus, onzen Heere”.

Wanneer deze roeping er niet was, dan zou er geen geloof, geen rechtvaardigma-

king, geen heiligmaking, geen zaligheid zijn. Zo vinden we in Romeinen 8, vers 30: “En die Hij geroepen heeft, dezen heeft Hij ook gerechtvaardigd”.

De roeping is na het werk van een zaligmakende overtuiging de eerste arbeid die de Heere zich getroost om een mens te behouden, en daarom moet ik u op twee dingen wijzen. Het eerste is dat ge u onderzoekt of u geroepen zijt, geroepen tot de zaligheid, geroepen tot de eeuwige heerlijkheid, want anders kan een mens wel eens het een en ander zeggen zonder dat het steek houdt. Het tweede is dat u zich wel afvraagt of u weet wat het is geroepen te worden. Laat mij u te hulp komen, en u zeggen dat wanneer iemand geroepen wordt, hij bij zijn naam genoemd wordt. Als dit niet het geval was, dan zou hij ook nooit weten dat hij komen moet, komen mag tot Jezus Christus, in Wie de zaligheid wordt gevonden.

De tweede gave is *het geloof*. Het geloof is het gezegende middel waardoor een mens zich verenigt met Jezus Christus en als gevolg hiervan treedt in de gemeenschap Gods. Er staat in Handelingen 2: “Die dan zijn woord gaarne aannamen, werden gedoopt” (vs. 41). Dit is het geloof: het aannemen door het hart van de belofte Gods en van Christus in de belofte. Dit geloof is van niet uit te spreken betekenis. Immers, er staat: “Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden” (Mark. 16:16).

Het is van het allergrootste belang dat iemand gelooft, want door het geloof – we hebben het u al gezegd – verenigt een mens zich met Christus, nadat de Heere Jezus Zich met hem verenigd heeft. Heeft dit laatste niet plaatsgehad, dan is de vereniging met Christus door ons geheel buitengesloten, want “het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods” (Rom. 9:16). Wanneer men nu door het geloof zich met Christus verenigd heeft, dan wordt op grond van de eenheid van Christus met de ziel en van de ziel met Christus ons de gerechtigheid van Christus toegerekend, de gerechtigheid die de Heere Jezus door Zijn lijden en sterven heeft verworven. De vrucht van het geloof is dus de rechtvaardigmaking, want onze rechtvaardigmaking is de gerechtigheid van Christus. Het geloof, waardoor wij ons met Christus verenigen, is een werk des Heiligen Geestes. Is iemand gelovig gemaakt, dan is in hem de Heilige Geest. Deze Geest vernieuwt ons. Hij vernieuwt ons naar het beeld Gods, en doet ons zeggen: “Wij allen, met ongedekten aangezichte de heerlijkheid des Heeren als in een spiegel aanschouwende, worden naar hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest” (2 Kor. 3:18).

De derde gave is *de hoop*. Als men door het geloof het Evangelie heeft omhelsd en Christus in het Evangelie met Zijn weldaden en zegeningen zich heeft toegeëigend, dan wordt de hoop werkzaam. De hoop ziet dan uit naar de vervulling van de beloften, die in Christus Jezus zijn ja en in Hem amen (2 Kor. 1:20). Zo treffen we in de 119e Psalm aan dit woord: “Gedenk aan ’t woord, gesproken tot Uw knecht, waarop Gij mij verwachting hebt gegeven” (vs. 25 ber.). Verwachting waarvan? Van ver-

vulling. Vervulling waarvan? Van hetgeen u beloofd is. Deze hoop is even noodzakelijk voor de christen als het geloof, want zonder deze hoop komt een mens niet bij God, heeft hij het licht en de kracht en de vrijmoedigheid niet om een eis bij God in te stellen. De hoop waarvan ik iets zei, is gegrond, steunt op het geloof, het geloof waardoor men zich met Christus verenigt. Van deze hoop vindt ge schoon en duidelijk gesproken in 1 Petrus 1:3: “Geloofd zij de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden”. Een “levende hoop”, dat is een hoop die levend is door het geloof, en het geloof betekent de omhelzing van de gestorven en opgestane Heere Jezus Christus. Onderzoek of het zo in uw ziel, in uw hart getekend staat, uitgewerkt is, want anders weten we deze dingen niet.

De vierde gave is *de blijdschap*. Al ziet een begenadigde er betrokken uit, hij heeft toch blijdschap. Een begenadigde heeft altijd blijdschap. De blijdschap is nooit uit zijn hart weg, de blijdschap in God. Een begenadigde is erover verblijdt dat God is zoals Hij is; en had hij niet méér, dan zou hij nog genoeg hebben. Blijdschap in de verhoging van Christus. Een begenadigde ziet hoe Christus verhoogd is, gezeten aan des Vaders rechterhand, en hierover verblijdt hij zich. Hij gunt het de Heere Jezus van harte dat Hij het alles te boven is gekomen, en dat Hij door de Vader verheerlijkt is geworden, en dat Hij nu gezeten is in heerlijkheid, en dat Hij bestemd is om eenmaal terug te komen in grote heerlijkheid. Het is “een gezicht dat zoveel troost bevat” (Ps. 89:9 ber.). Blijdschap over eigen bekering: “Wat blijdschap smaakt mijn ziel, wanneer ik voor U kniel” (Ps. 26:8 ber.). Blijdschap over de bekering van een mens, wie hij ook zij. Het is schoon en heerlijk als het vrouw, man of kind, moeder of vader is, maar er is blijdschap in het hart van de begenadigde ook over de bekering van een vreemde. “Ach, dat al het volk profeten waren”, ach, dat alle mensen bekeerd waren! Waar komt het uit voort bij mij, waar komt het uit voort bij u? Is het omdat u zo graag zou willen dat alle mensen dachten zoals u denkt? Als dat het geval ware, dan zoudt gij zelf het middelpunt zijn. Neen, maar gij zoudt wensen dat alle mensen bekeerd waren om henzelf en om God, want in de veelheid der onderdanen is ’s Konings heerlijkheid.

De vijfde gave is *de vrede*. Vrede met God, vrede in de consciëntie, besprengd zijnde met het bloed van Christus. Vrede met de naaste; in de allereerste plaats met hen die niet alleen uit de bekering, maar ook uit God spreken. Vrede met de naaste in het algemeen. Een begenadigde verwenst zijn naaste niet, zoals men dit dagelijks kan horen in de wereld. Een begenadigde heeft zelfs geen vijand onder de mensen. Hoe komt dat? Ons hart bergt toch nogal wat vijandschap, nietwaar? Het is omdat de begenadigde de naaste ziet als een schepsel van God. Vrede met de engelen in de hemel, zodat deze aan zijn kant staan. Vrede met de omstandigheden, de moeilijkste omstandigheden. De droevigste gebeurtenissen, de naarste dingen, kunnen de begenadigde zijn vrede niet ontnemen. Hij mag wankeling hebben, maar het is geen grote wanke-

ling. Grote wankeling heeft hij niet te vrezen: “Ik zal geen grote wank’ling vrezen” (Ps. 62:1 ber.). Het gebeurt dikwijls dat moeilijke omstandigheden, droevige gebeurtenissen, allerlei teleurstellingen, tegenspoed, de allergezegendste middelen zijn om de begenadigde te leren: zelfverloochening, wereldverzaking, en te geven: ontdekking, blijdschap in God. Vrede met de dood, die door zijn Heere is overwonnen – een koning der verschrikking voor allen die buiten Christus zijn, maar voor de begenadigde heeft deze koning zijn verschrikking niet meer. “Dood, waar is uw prikkel?”, vraagt de apostel Paulus (1 Kor. 15:55). Vrede met de hel. Christus heeft de sleutels der hel en des doods (Openb. 1:18). Niemand komt in de hel en niemand komt uit de hel, tenzij met toestemming van Christus. Hij heeft de sleutels, en het is op de machtige, recht hebbende Heere Jezus Christus, dat het geloof ziet. Vrede met alles. Een begenadigde wenst, hoe zijn vlees en bloed ook somtijds mogen tekeergaan, niets in de wereld veranderd te hebben, ook niet in zijn gezin, ook niet in zijn eigen particuliere leven. Voor een begenadigde is alles goed. Waarom? Omdat alles in de hand Gods is, omdat er geen kwaad in de stad is, dat de HEERE niet doet (Amos 3:6), omdat de Heere zegt: “Mijn raad zal bestaan en Ik zal al Mijn welbehagen doen” (Jes. 46:10). Dit betekent niet dat het zomaar langs de begenadigde heen gaat; dat moet u niet denken, integendeel, er wordt wel eens een felle strijd gestreden. In het diepst van de ziel echter is er onbewogenheid, en de strijd die gestreden wordt, eindigt met de overwinning.

Gezongen: Psalm 72:1 en 2.

We hopen aanstaande rustdag te mogen vervolgen. Nog een enkel woord worde aan wat we gezegd hebben toegevoegd. Dan zou ik willen beginnen met u toe te roepen: schat de dingen die u gehoord hebt hoog. Deed men dit, dan zou er misschien al veel gewonnen zijn. Alle heiligen, alle gelovigen hebben deze gaven gesteld boven alles. Zo zei David: “Ik koos liever aan den dorpel in het huis mijns Gods te wezen, dan lang te wonen in de tenten der goddeloosheid. Want God de HEERE is een Zon en Schild; de HEERE zal genade en ere geven” (Ps. 84:11, 12). Misschien gaat er in uw leven geen dag voorbij, waarin ge aan dit woord niet denkt en het uitspreekt. Asaf, de dichter van de 73e Psalm, uit zich op deze wijze: “Wien heb ik nevens U in den hemel? Nevens U lust mij ook niets op de aarde!” (vs. 25), geen vader en geen moeder, geen vrouw en geen man, geen kind, geen broeder en geen zuster. U moet echter niet denken dat dit de liefde tot de naaste vermindert. Ik heb het u al gezegd, de liefde tot de naaste is hierbij ingesloten. En gij kent de uitroep van de discipelen, de mannen die voor zoveel dingen stonden en nog voor meer dingen zouden komen te staan: “Heere, tot wien zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens” (Joh. 6:68). Het is toch een taal, nietwaar? Het is toch wat, wanneer een mens zo spreekt en zijn woorden voortkomen uit het hart! De apostel Paulus, om dan geen

andere voorbeelden meer te noemen, sprak dit: “hebbende begeerte om ontbonden te worden” – dood te zijn? neen, dat staat er niet – “om ontbonden te worden en met Christus te zijn”, zó staat het er! (Filipp. 1:23).

Gij moet u afvragen, als u in uw laatste wijs wilt wezen, of gij ervan overtuigd zijt geworden dat uw leven niet goed is, dat uw hart slecht, arglistig is, dat uw natuur verdorven is, dat gij een gevallen mens in Adam zijt. Gij moet u afvragen of u geroepen zijt. Onderzoek uw leven eens, en zie dan of u een tijd, een ogenblik kunt vaststellen waarin ge God in Christus u bij uw naam hoorde noemen, niet Piet of Klaas, Anna of Marie, maar “zondaar”, want dat is de naam van ons allen: zondaar. Misschien denkt u: “Ja, maar ik wéét wel dat ik een zondaar ben”. Neen, dat weet u niet, als u niet overtuigd zijt geworden van zonden. Het is uw inbeelding, het is een valse gedachte, u weet het niet. Een mens weet dat hij zondaar is, wanneer hij ziet en bekent dat hij in Adam gezondigd heeft en dat de schuld van Adam de zijne is; niet áls Adam gezondigd heeft alleen, maar in Adam. Dit in de eerste plaats, en ten tweede dat hij degene is die Christus aan het kruis geslagen heeft, niet alleen met zijn zonden, maar ook met zijn vroomheid en godsdienst. Wie deze dingen verstaat, is overtuigd geworden van zonden, en deze mens alleen!

U moet u afvragen, of u geroepen zijt, of u gelooft, of u verstaat hoe u eens in uw leven werd uitgeleid uit uzelf en gebracht in Christus en zo tot de gemeenschap Gods, want dat is het geloof. Er wordt veel van gemaakt, maar dit is het geloof, en alléén dit. U moet in het geheel geen acht geven op wat tegenwoordig zoal onder de godsdienstige mensen besproken en gepredikt wordt, want de godsdienst, de leer die naar de godzaligheid is, is allang verdraaid; wij kennen deze leer niet meer. Wij hebben haar verdraaid om stukken van de wereld erbij te kunnen hebben. Gij kent het woord: “Zie, uw huis wordt u woest gelaten” (Matth. 23:38) – “uw huis”! Het was toch Gods huis? Ja, zo was het geweest, maar in de dagen van de omwandeling van de Heere Jezus Christus op aarde was het zover gekomen, dat dat huis in de macht van de mensen was gekomen, en zo is het nu ook. Nu zegt de Heere ook tot ons: “Zie, uw huis wordt u woest gelaten”. De mensen bouwen, blijven bouwen, heel Nederland door, en God breekt af. Hij zal af blijven breken, en dan zal er hier en daar en nu en dan een steen wezen van deze afgebroken gebouwen, die God in Zijn Kerk een plaats zal geven, van de mensen wel verworpen – meer nog van de godsdienstige dan van de goddeloze – maar bij God uitverkoren en dierbaar.

U moet u afvragen of u kent: de hoop, de blijdschap, de vrede, zoals wij deze genadegaven verklaard hebben. Wat hebt u te zeggen op deze dingen? Wat is de beantwoording van onze vraag? Het ligt op mijn weg en op uw weg en op ons aller weg om deze vraag te beantwoorden. Als ge nu moet antwoorden: “Ik weet het niet”, dan mag ik u wel zeggen dat u toch geen tijd zo zult laten voorbijgaan! Want onverwacht komt een mens ervoor te staan, en dan zal het wezen: “Geef rekenschap”, en dan zal er een Heere Jezus Christus moeten zijn om het woord te laten horen: “Laat

deze in het verderf niet nederdalen, want Ik heb verzoening voor hem gevonden” (Job 33:24).

Kinderen, horen jullie het wel? Het gaat jullie ook aan! In de eerste plaats gaat het je aan, want je hebt misschien nog zo'n lang leven voor je, en wellicht heb je grote verwachtingen van de wereld, maar de wereld bedriegt op alle mogelijke wijzen en je eigen hart doet dat ook. We spreken in Bennekom over het woord: “Hoor raad en ontvang tucht, opdat gij in uw laatste wijs zijt” (Spr. 19:20). Zulke woorden zijn woorden van grote betekenis. Neem ze ter harte, kinderen, jonge mensen, maar voor de ouderen zijn ze ook. O, wat laten we toch een tijd voorbijgaan! Wat is de tijd in onze schatting goedkoop! Wat een overvloed van tijd hebben we, naar we menen! “Kom binnen, ga zitten!” Dat is goed, want men moet vriendelijk en hartelijk zijn, maar als men dan een uur of langer kan spreken over dingen die niet de minste waarde hebben, wat is dat erg! We hebben zoveel tijd niet als u denkt, want “het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daarheen” (Ps. 90:10), en zoals de boom valt, blijft hij liggen (Pred. 11:3). Ge moet tijd hebben voor uw werk, en ge moet ook tijd hebben om een kort bezoek af te leggen, en ge moet eveneens tijd hebben om iemand die bij u komt, te ontvangen, maar alles met de gedachte: de tijd die voorbij is, komt niet meer terug, en: ik heb zulk een overvloed van tijd niet.

Als er onder ons mochten zijn die in grote bekommernis leven betreffende de vraag wat er van hun onsterfelijke ziel zal worden, dan zeg ik tot dezen het volgende: God leeft, de Bijbel is er, gij zit nu ook nog onder de prediking, en de Heere is machtig om u te verlossen. Leer het van Hem verwachten en niet van uzelf. En schuw uw eigen opvattingen, uw eigen dogmatiek, godgeleerdheid, schuw dat alles. En wacht tot u uit God gehoord hebt wat waar is, en dan zult u heerschappij voeren over de leugenedprekiging en de leugengesprekken van deze tijd.

Amen.

Gebed:

En als we dan deze dingen van U mochten ontvangen hebben, Heere, laat ons ze dan ook door Uw genade beantwoorden met zelfverloochening en wereldverzaking. Leer Gij ons te leven naar Uw wil, en wil ons daartoe leren bidden: “Leer mij, o HEER”, den weg door U bepaald; dan zal ik dien ten einde toe bewaren”, want hier gaat het om. Rechtzinnig te zijn in de leer en geen godzaligheid te bezitten, zal oorzaak zijn dat de kennis van de leer de zwaarste aanklacht zal hebben.

Heere, wil ons reinigen en heiligen door Uw Woord en Geest. Doe ons achter U aan komen en U volgen. Doen er moeilijkheden zich voor, laat ons dan niet trachten onszelf te redden, want dat is Uw weg niet. Uw weg is de ellendige in zijn ellende te bezoeken en vrij te maken, en dikwijls de ellende te laten. Ach, wij weten immers niet, goede Heere, wat we nodig hebben! Wij weten niets, wij weten het onderscheid niet tussen goed en kwaad. We hebben geen mensenverstand en de wetenschap der

heiligen hebben we niet gekend. Zouden we dan het kwade niet willen ontvangen en het goede wel?

Leer ons dankbaar zijn in dagen van voorspoed, en dan dezelfde ingetogenheid hebben die we soms aan den dag leggen wanneer het ons tegenloopt. En laat ons geduldig zijn in tegenspoed, bedenken hoeveel erger dingen wij ons waardig gemaakt hebben, en hoe goed alles zal uitkomen zo wij erdoor geoefend worden.

Heere, verlos ons toch van onze dwaasheid, en van de gedachte dat we het recht aan onze kant zouden hebben, en van onze valse meningen en verkeerde opvattingen. Leer ons wat de dichter geschonken was: “Mijn ziel is immers stil tot God; van Hem wacht ik een heilrijk lot” – van Hem, niet van veranderde omstandigheden, niet van onze naaste en ook niet van onszelf – “van Hem wacht Ik een heilrijk lot!”

Gedenk ons op de weg en wil ons beveiligen. Wil ons brengen daar waar onze woning is, en doe ons het overige van deze week voorzichtig en oprecht handelen en wandelen, hatende alle valse pad.

Amen.

Gezongen: Psalm 133.

Woorden van Luther over Johannes 14:17

“Welken de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet en kent Hem niet” (Joh. 14:17a). Dat behoort ook tot de troost der christenheid. Want wanneer gij rondziet in die wijde wereld, en gij ziet er zo talloos velen die onze leer verachten en verolgen – niet de eenvoudige, geringe mensen, maar wel het meest de verstandigste, de geleerdste, de machtigste – dan stoot dat u die zwak zijt in het geloof voor het hoofd, en gij begint te denken: “Zouden dan die voornamen allen dwalen?” Daartegenover stelt Christus hier Zijn oordeel eenvoudig en duidelijk, opdat wij daarvan zullen verzekerd zijn, dat het niet anders gaat, niet anders gaan kan. Hij zegt dat zij het niet *kunnen* verstaan.

Maar hoe komt het dan toch dat zij de Heilige Geest noch kunnen ontvangen, noch kunnen kennen? Alleen omdat *wij* de Heere Christus aannemen, en geloven dat wij alleen door Zijn bloed van de zonde bevrijd en zalig worden, en een genadige God hebben en behouden, en van een andere niet willen horen, wie men ook noemt, als zou die dat oude kunnen wegnemen, en Gods genade ons kunnen schenken om bij ons te blijven. Dat willen en kunnen *zij* niet, want hun liggen in de weg de zware blokken van de eigenwaan, die zij alleen volgen. Zij willen zelf verstandig zijn, de waarheid in zichzelf vinden, en op de weg komen om zalig te worden, en willen geen andere leer, geen andere meester horen en verdragen. Daarom kan de Heilige Geest daar geen ruimte of plaats hebben. De grote balk belet Hem de toegang tot het hart. Men

ziet Hem niet, al staat Hij daar zo duidelijk merkbaar en al klopt Hij overal aan!

Zo troost nu Christus de Zijnen, en zegt tot hen: Weest maar getroost en onverschrokken, al ziet en ondervindt gij dit. Gij zult toch niet bereiken dat gij de wereld vroom maakt. Het is ergerlijk en doet smartelijk aan dat men zo vele voortreffelijke, geleerde, hoge, wijze lieden tegen Gods Woord en de geopenbaarde waarheid des Heiligen Geestes ziet strijden, maar gij zult ook weten dat het niet anders zijn kán. Daarom erger u daaraan niet, al stondt gij ook geheel alleen. Want gij hoort dat het een volk is hetwelk de Geest der waarheid niet kán zien of horen. Al predikte men zich dood, al zong men voor hun ogen en oren, en stelde het hun zo duidelijk mogelijk voor ogen, het helpt toch niet. Zij kunnen deze Geest niet ontvangen, maar blijven bij hun leugengeest.

“Maar gij kent Hem; want Hij blijft bij u en zal in u zijn” (Joh. 14:17b). Waardoor kennen en bezitten zij de Heilige Geest, en weten zij dat Hij bij hen blijft? Alleen daardoor, dat zij Christus aanhangen door het geloof, Zijn Woord liefhebben en in waarde houden. Daarom, wat zij doen, lijden en leven, dat is alles het werk van de Heilige Geest. Het heet recht en goed geleefd, gedaan en geleden, en het is een kostelijke zaak voor God.

En door deze woorden: “Hij blijft bij u en zal in u zijn”, is de Christelijke Kerk ervan verzekerd dat zij de Heilige Geest bezitten zal tot aan ’s werelds einde. Een ieder christen kan voor zich persoonlijk met zekerheid op grond daarvan de gevolgtrekking maken: “Ik heb de Heilige Geest in mij wonende. Ik zal en moet Hem bezitten, want ik weet dat mijn Christus met Zijn bloed, doop en sacrament heilig is, en dat dus het Evangelie, door mij met de mond gepredikt, met het oor gehoord, met het hart geloofd, ook heilig is. Als ik dat heb, dan moet ik ook zeggen dat de Heilige Geest in mij is.” Want gij zult zeker noch geloof noch goede gedachten hebben, noch een enkel werk der liefde doen, zo niet de Heilige Geest in u is, en dit alles in uw hart tot stand brengt en werkt.